

УДК 37.042

ANALYSIS OF THE MAIN COMPONENTS OF A SUSTAINABLE EDUCATIONAL ECOSYSTEM

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ СТАЛОЇ ОСВІТНЬОЇ ЕКОСИСТЕМИ

Olena Kovshar / Ковшар О.В.

D. p.s., prof./д.п.н., проф.

ORCID:0000-0003-3407-8570

Kryvyi Rih State Pedagogical University, Kryvyi Rih, University pr, 54, 50074

Криворізький державний педагогічний університет, Кривий Ріг, п-т

Університетський, 54, 50074

Abstract The sustainability of the educational ecosystem is a key aspect of the country's development in a changing world. The proposed article attempts to systematize scientific ideas about the development of education at the present stage, to outline the nature and features of ecosystems, their key components and properties. The goal is to study and analyze the sustainability of the educational ecosystem.

The educational ecosystem is a complex of interconnected elements that ensure the educational process and its development. It includes: educational institutions, teachers, students, parents, educational programs, resources, technologies and other components that interact with each other, creating an environment for learning and development. Among the elements of the educational ecosystem, interaction and relationships are required: communication between participants, cooperation, exchange of knowledge and experience. The conceptual principles of building an ecosystem of modern pedagogical education, its subsystems and principles of interaction and mutual influence were also outlined.

Keywords: ecosystem, education, sustainability of the educational ecosystem, effectiveness of the educational system.

Анотація Сталість освітньої екосистеми є ключовим аспектом розвитку країни в умовах мінливого світу. У запропонованій статті зроблено спробу систематизувати наукові уявлення про розвиток освіти на сучасному етапі, окреслити природу та особливості екосистем, їх ключові компоненти та властивості. Метою є вивчення та аналіз сталості освітньої екосистеми.

Освітня екосистема – це комплекс взаємопов'язаних елементів, що забезпечують освітній процес та його розвиток. Вона включає в себе: освітні заклади, викладачів, здобувачів освіти, батьків, освітні програми, ресурси, технології та інші компоненти, які взаємодіють між собою, створюючи середовище для навчання та розвитку. Серед елементів освітньої екосистеми потрібна взаємодія та взаємозв'язки: комунікація між учасниками, співпраця, обмін знаннями та досвідом. Також було окреслено концептуальні засади побудови екосистеми сучасної педагогічної освіти, її підсистем та принципів взаємодії і взаємовпливу.

Ключові слова: екосистема, освіта, сталість освітньої екосистеми, ефективність освітньої системи.

Сьогоднішній швидкий розвиток технологій ставить перед освітніми системами нові завдання та надає широкі можливості. Сталість освітньої екосистеми є ключовим аспектом розвитку країни в умовах мінливого світу. Однією з основних стратегій є партнерство між освітніми установами,

промисловими компаніями, стейхолдерами, громадськими та урядовими структурами. Це дає змогу створювати інтегровану систему, яка забезпечує систематичний розвиток та обмін інформацією. Без сумніву, сталість освітньої екосистеми вимагає не лише впровадження нових технологій, але й постійного процесу їх оновлення та адаптації до змін. Лише такий підхід дасть змогу забезпечити високу якість освіти та підготувати нове покоління до викликів сьогодення.

На сучасному етапі актуальні сталості освітньої екосистеми в контексті впровадження цифрових інновацій вивчали такі науковці: І.Журба, А. Ільченко, В. Кириленко, В. Полякова, Н. Романенко, В.Терещук, Я. Шевцов та інші. Метою дослідження є вивчення та аналіз сталості освітньої екосистеми. В ході дослідження критичний аналіз наукової літератури став основою для виявлення ключових тем та аспектів дослідження, дозволяючи сформулювати засади і пріоритети. Аналітико-синтетичний метод дав можливість зробити узагальнення та вивести об'єктивні висновки. Теоретичну та методологічну базу дослідження екосистеми сучасної освіти формують положення сучасної педагогічної теорії та висловлювання українських і закордонних вчених щодо створення окремих підсистем в межах цілісної освітньої екосистеми на різних її просторових рівнях.

Освітня екосистема – це комплекс взаємопов'язаних елементів, що забезпечують освітній процес та його розвиток. Вона включає в себе: освітні заклади, викладачів, здобувачів освіти, батьків, освітні програми, ресурси, технології та інші компоненти, які взаємодіють між собою, створюючи середовище для навчання та розвитку [1].

Елементи освітньої екосистеми: освітні заклади (школи, університети, коледжі, курси, онлайн-платформи), здобувачі освітнього процесу (учні, студенти, викладачі, адміністрація, батьки), освітні програми та курси (навчальні плани, методики, навчальні матеріали), технології та ресурси (цифрові інструменти, онлайн-платформи, бібліотеки, лабораторії, інші засоби навчання). Серед елементів освітньої екосистеми потрібна взаємодія та

взаємозв'язки: комунікація між учасниками, співпраця, обмін знаннями та досвідом[3]. Прикладом сучасної освітньої екосистеми є екосистема «Мрія» - державна цифрова освітня екосистема в Україні, що об'єднує всіх учасників освітнього процесу. Вона включає в себе вебпортал та мобільний додаток з різними функціями, такими як розклад, бібліотека контенту, система оцінювання та комунікація. Надамо характеристику сталої освітньої екосистеми:

- комплексність: включає в себе багато взаємопов'язаних елементів;
- відкритість: дозволяє залучати нових учасників та ресурси;
- динамічність: постійно розвивається та адаптується до змін;
- інклюзивність: враховує потреби всіх учасників освітнього процесу;
- співпраця: сприяє взаємодії та обміну між учасниками [2].

Отже, освітня екосистема є важливою для забезпечення якісної освіти та розвитку людського потенціалу.

Освітню екосистему зазвичай описують як складну (комплексну) спільноту та середовище, де той, хто навчається взаємодіє у змішаному середовищі, де час, місце та простір постійно змінюються[4].

Ключовими аспектами, які впливають на сталість освітньої екосистеми є такі:

1. Гнучкість та адаптивність. Освітня екосистема має бути гнучкою та здатною адаптуватися до швидких змін у суспільстві, технологіях та економіці. Це включає в себе зміни в програмах навчання, методах викладання, організаційних структурах та використання новітніх технологій.

2. Системна інтеграція. Сталість екосистеми, зокрема, залежить від якості взаємодії між всіма складовими системи: школами, університетами, галузевими організаціями, державними установами та громадськістю. Інтеграція різних елементів сприяє ефективному функціонуванню системи.

3. Розвиток професійних кадрів. Здатність екосистеми забезпечити високу якість педагогічних та адміністративних кадрів важлива для її сталості. Професійні вчителі, адміністратори та інші фахівці відіграють суттєву роль у

забезпеченні якісної освіти.

4. Залучення громадськості. Широке залучення громадськості, батьків, здобувачів освіти та інших зацікавлених сторін є важливим елементом сталості освітньої екосистеми. Взаємодія з громадськістю може покращити підтримку та розуміння важливості освіти.

5. Інновації та дослідження Активна участь у впровадженні інновацій та проведення досліджень в галузі освіти сприяє розвитку та сталості екосистеми. Адаптація до новітніх технологій та найкращих педагогічних практик є важливою для підтримки конкурентоспроможності системи.

Забезпечення взаємодії цих аспектів допомагає створювати стійку, ефективну та динамічну освітню екосистему, яка може відповідати викликам і змінам у сучасному світі.

Література:

1. Васильєва Т. А., Дерев'янка Ю. М., Лукаш О. А., Матющенко М. М. Освітня екосистема як сучасна модель удосконалення взаємовідносин у системі «освіта» — «ринок праці». Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2022. № 4. С. 205-212. DOI: 10.21272/1817-9215.2022.4-21
2. Любарець В. В., Скибун Н. Д. Сталість освітньої екосистеми: стратегії впровадження цифрових інновацій. Академічні візії. К. 2022. Випуск №14. С.212-219. DOI:<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10450470>
3. Aulet, B. (2008). *How to build a successful innovation ecosystem: education, network and celebrate*. Retrieved from Xconomy.com. Accessed on October 14, 2022.
4. The World Economic Forum. (2013). *Entrepreneurial ecosystems around the globe and company dynamics*. Report Summary for the Annual Meeting of the New Champions, 2013. World Economic Forum, Stanford University, Ernst & Young, Endeavor, Davos, Switzerland.

Стаття відправлена: 25.08.2025 р.

© Ковшар О.В.